

Naujausi lietuviški terminų žodynai

JOLANTA GAIVENYTĖ-BUTLER

Lietuvių kalbos institutas

2017 M.

Anglų–lietuvių kalbų karybos žodynas: beveik 17 000 terminų ir žodžių / Eugenijus Kisinas; Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija; atsakingasis red. Vasilijus Apiševas, anglų k. redaktorė Dalia Žabelevičienė, liet. k. redaktorė Jolanta Budreikienė. – 3-iasis patais. leid. – Vilnius: [Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija] Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2017. – 447, [1] p.: portr. – Bibliogr.: p. 16–17 (64 pavad.); Kn. taip pat: Apie autorių: p. 3–4. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-412-117-3.

2009 m. buvo išleistas E. Kisino parengtas elektroninis „Anglų–lietuvių kalbų karybos žodynas“. Šio žodyno pagrindu parengtas atnaujintas pataisytas leidimas. Kaip autorius pažymi žodyno pratarinėje, „[l]ietuviška karinė terminija dar nėra nusistovėjusi, todėl gautos specialistų pastabos ir pasiūlymai lėmė trečiojo leidimo pasirodymą“ (p. 5). Verčiamajame žodyne pateikti visi E. Kisino parengtų trijų enciklopedinių žodynų (karybos, apsaugos nuo naikinimo priemonių ir artilerijos) terminai, beveik visi NATO terminų aiškinamojo žodyno terminai ir apie 4000 įvairių karybos ir susijusių sričių terminų. Leidinys skirtas besimokantiems karinėse mokymo įstaigose, anglų kalbos vertėjams ir mokytojams, visiems krašto apsaugos sistemos karininkams, puskarininkiams ir seržantams. Žodyno sandara abėcėlinė lizdinė. Greta angliško termino pateiktas lietuviškas atitikmuo. Lietuviški atitikmenys sukirčiuoti. Žodyno pradžioje pateikta trumpa autoriaus biografija, pratarinė, žodyno sandaros aprašas, anglišių ir lietuviščių santrumpų bei sutrumpinimų sąrašai. Gale įdėtas sąrašas „Netaisyklingai kaitomi anglų kalbos veiksmažodžiai“ ir anglų–lietuvių kalbų žodynelis „Istoriniai ir pasenę žodžiai (žodžių junginiai)“. Žodyno aproba: „Valstybinė lietuvių kalbos komisija neprieštarauja“.

Anglų–lietuvių kalbų karybos žodynas [Elektroninis išteklius] / Eugenijus Kisinas; Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministerija. – Vilnius: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, 2017. – ISBN 978-609-412-116-6.

Enciklopedinis psichiatrijos terminų žodynas / Valentinas Mačiulis, Jonas Šurkus, Aldona Lapytė. – Vilnius: Presvika, 2017. – VIII, 424 p. – Bibliogr.: p. VI–VII; terminų ir atitikmenų r-klės: p. 343–416. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-424-33-8.

Žodyne aiškinami psichiatrijos procesus ir psichikos sutrikimus įvardijantys terminai. Kai kurie terminai paaiškinti išsamiau. Leidinys pirmiausia skirtas psichiatrijos specialistams, taip pat ir psichologams, socialiniams pedagogams, teisininkams bei kitiems besidomintiems psichiatrija. Greta lietuviško termino pateiktas lotyniškas atitikmuo, paaiškinta vienažodžių tarptautinių terminų kilmė. Prie kai kurių terminų nurodyti metai, kada jie buvo pavartoti pirmą kartą. Įdėta sinonimų, neteiktinų terminų taisyčių. Lietuviški terminai sukirčiuoti. Žodyno sandara mišri – vieni sudėtiniai terminai pateikti abėcėliškai pagal pirmąjį termino dėmenį, kiti sugrupuoti į lizdus ir polizdžius pagal pagrindinį dėmenį. Yra nuorodų į susijusius terminus. Paiešką palengvina abėcėlinė lietuviškų terminų rodyklė. Žodyne taip pat įdėta „Atitikmenų lotynų, graikų ir kitomis kalbomis rodyklė“ ir žodyne minimų mokslininkų sąrašas, kuriame vardai ir pavardės pateikti originalia ir adaptuota forma, įdėta biografinių duomenų. Žodyno aproбата: „Valstybinė lietuvių kalbos komisija neprieštarauja“.

Lietuvių–anglų kalbų karybos žodynas: beveik 17 000 terminų ir žodžių / Eugenijus Kisinas; Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija; atsakingasis red. Vasilijus Apiševas, anglų k. redaktorė Genovaitė Laugalienė, liet. kalbos redaktorė Jolanta Budreikienė. – 2-asis patais. leid. – Vilnius: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, 2017. – 458, [1] p. – Bibliogr.: p. 14–15 (54 pavad.). – Kn. taip pat: Apie autorių: p. 3–4. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-412-119-7.

2017 m. išėjo dar vienas E. Kisino parengtas žodynas. Tai 2009 m. išleisto elektroninio lietuvių–anglų kalbų karybos žodyno pataisytas leidimas. „Lietuvių–anglų kalbų karybos žodynas“ ir „Anglų–lietuvių kalbų karybos žodynas“ parengti remiantis tais pačiais principais ir šaltiniais, tokia pati šių žodynų paskirtis ir sandara. Lietuviški terminai sukirčiuoti. Gale įdėtas sąrašas „Netaisyklingai kaitomi angliški veiksmažodžiai“ ir lietuvių–anglų kalbų žodynelis „Istorizmai ir pasenę žodžiai (žodžių junginiai)“. Žodyno aproбата: „Valstybinė lietuvių kalbos komisija neprieštarauja“.

Lietuvių–anglų kalbų karybos žodynas [Elektroninis išteklius] / Eugenijus Kisinas; Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministerija. – Vilnius: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, 2017. – ISBN 978-609-412-118-0.

Mokomasis anglų–lietuvių kalbų orlaivių techninės priežiūros terminų žodynas / Milda Mironaitė, Jolita Norkienė; Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija; ats. redaktorė Violeta Gančierienė; liet. k. redagavo Jolanta Budreikienė. – 2-asis papild. leid. – Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2017. – 154, [1] p. – Bibliogr.: p. 5–6 (25 pavad.). – Tiražas 140 egz. – ISBN 978-609-8074-59-8.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Užsienio kalbų instituto vyr. dėstytojų sudarytame verčiamajame žodyne pateikti ne tik orlaivių techninės priežiūros terminai, bet ir kiti šios srities techninėje literatūroje ir dokumentuose dažniausiai vartojami žodžiai bei junginiai. Žodynas parengtas remiantis Lietuvos karių oro pajėgų orlaivių techninės priežiūros inžinerinio techninio personalo (mechanikos ir avionikos specialybių) anglų kalbos kursų ir nuotolinio mokymo kursų mokomąją medžiagą. Tai papildytas tokiu pačiu pavadinimu 2012 m. išėjusio žodyno leidimas. Žodyne pateikta 6000 antraštinių žodžių ir 350 santrumpų. Leidinys pavadintas terminų žodynu, bet turi daugiau pagal bendruosius leksikografijos principus parengto žodyno bruožų. Žodžių straipsniuose yra iliustracinių pavyzdžių (junginių su terminais ar kitais antraštiniais žodžiais), pateiktos netaisyklingųjų veiksmažodžių formos, nurodyti prielinksniai, su kuriais žodžiai dažniausiai vartojami. Sandara abėcėlinė. Lietuviški terminai nekirčiuoti. Gale įdėtas abėcėlinis santrumpų ir jų anglišių paaiškinimų sąrašas.

Rusų–lietuvių kalbų mechanikos inžinerijos ir geležinkelio žodynas [Elektroninis išteklius] / Vytautas Bučinskas, Rimantas Subačius, Aušra Pelėdienė. – Vilnius: Technika, 2017¹. – ISBN 978-609-476-023-5.

Verčiamajame žodyne pateikiama apie 15 000 mechanikos ir geležinkelių srityse dažniausiai vartojamų žodžių. Leidinys skirtas studentams, inžinieriams ir kitiems specialistams, skaitantiems literatūrą rusų kalba. Lietuviški terminai sukirčiuoti. Internetiniame žodyne atitikmenų galima ieškoti ne tik pagal rusišką, bet ir pagal lietuvišką žodį. Leidiniui priskirtas skaitmeninio objekto identifikatorius doi:10.20334/2404-M. Žodyno aproba: „Valstybinė lietuvių kalbos komisija neprieštarauja“.

Taip kalba kardiologai (angliškai ir lietuviškai) = **So speak cardiologists** (in English and Lithuanian): mokomoji knyga / Petras Zabiela, Remigijus Žaliūnas; [sudarytojas Remigijus Žaliūnas]; anglų k. redaktorius Petras Simaška; liet. k. redaktorė Irena Bubnytė; Lietuvos sveikatos mokslų universitetas. – Kaunas: Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Leidy-

¹ Nacionalinės bibliografijos duomenų banke nurodyti 2017, leidinyje – 2016 metai.

bos namai, 2017. – VIII, 565, [1] p. – Gretut. tekstas liet., angl; Bibliogr.: p. 562–565 (78 pavad.). – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-15-484-6.

LSMU profesorų parengtas leidinys turi terminų žodyno bruožų. Jo pratarinėje rašoma: „<...> mokomoji knyga nėra pavyzdinis kardiologijos terminų žodynas. Joje nesilaikyta griežtų žodynų leksikografinės technikos reikalavimų“ (p. V). Leidinyje pateikta kardiologijos, jai artimų medicinos sričių, taip pat biologijos, genetikos, informatikos, medicinos statistikos, medicinos teisės, psichologijos, edukologijos terminų ir termininių junginių. Mokomoji knyga pirmiausia skirta gydytojams rezidentams, kurie skaito literatūrą anglų kalba arba vyksta į stažuotes ar konferencijas užsienyje. Kai kurie terminai trumpai paaiškinti. Įdėta neteiktinų terminų taisymsų, sinonimų. Kai kurie terminai sukirčiuoti. Antraštiniai žodžiai išdėstyti abėcėliškai pagal angliškus antraštinius žodžius, greta pateikti lietuviški atitikmenys. Bandyta medžiagą grupuoti pagal temas, kai kurie terminai pateikti lizdais. Leidinys turi terminologinių trūkumų.

Žmonių baimės: 1193 fobijos / Vytautas Gudonis. – Šiauliai: Šiaulių spaustuvė, 2017. – 161, [1] p. – Bibliogr.: p. 159–161 (42 pavad.). – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-8144-75-8.

Šis leidinys nepavadintas žodynu, nors galėtų būti tokiu laikomas. Jame aiškinamos fobijos, kurios knygos anotacijoje apibūdinamos kaip įkyrios baimės būsenos, apimančios žmogų tam tikrose situacijose ir sukeliančios vegetacinius sutrikimus. Fobijas įvardijantys terminai išdėstyti pagal abėcėlę. Prie termino pateikta apibrėžtis, kartais ir išsamesnis paaiškinimas. Prie kai kurių terminų įdėta sinonimų. Nurodyta terminų kilmė. Įvade paaiškinta, kas yra baimė ir fobija, pateiktos keleto autorių pasiūlytos fobijų klasifikacijos, trumpai pristatyti 2017 m. atlikto vaikų ir suaugusiųjų baimių tyrimo rezultatai, įdėta psichologės Aušros Pundzevičienės patarimų, kaip gyventi su baimėmis.

Gauta 2018-06-18

Jolanta Gaivenytė-Butler
Lietuvių kalbos institutas
P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius
E. paštas jolantagb@hotmail.com